

OBČINA ŽELEZNIKI

Češnjica 48, 4228 Železniki, tel.: (04) 500-00-00, faks: (04) 500-00-20, e-mail: uprava@obcina.zelezniki.si

OBČINSKI SVET **OBČINE ŽELEZNIKI**

PODELJUJE

P R I Z N A N J E **ZA IZJEMNE DOSEŽKE** za leto 2017

ANDREJU IN FRANCU BOGATAJU

(Andrej Bogataj, rojen 6. septembra 1963, stanujoč Češnjica 42, Železniki
Franc Bogataj, rojen 1. aprila 1967, stanujoč Stara cesta 29, Škofja Loka).

U T E M E L J I T E V:

Preteklost in sedanost Železnikov sta močno povezani z železovo rudo. Zgodovinski viri navajajo letnice naselitve fužinarjev in postavitve prvih plavžev. Ve se, kje so rudo kopali, znani so izdelki kovačev iz Železnikov in njihova uporaba. Čas, ko so v dolini začeli s pridobivanjem železa, pa je ostajal neznanka. Stari pisni viri omenjajo hrib na Češnjici, s katerega so vozili železno žlindro. Torej je bilo nekoč na tem področju delovišče, kjer so talili železovo rudo. Najdb, ki bi določale natančnejši čas poselitve tega območja, pa ni bilo.

Prebivalci Češnjice in Logu dobro poznajo Štalco, 640 m visok hrib, in strmo stezo, ki čeznjo pelje do vasi Kališe. Že v otroštvu sta ta breg nad domačo hišo rada raziskovala brata Andrej in Franci Bogataj. Med igro sta v gozdu našla zaobljene kamne, ostanke taljenja železove rude. Spraševala sta se, kako in kdaj se je žlindra pojavila na Štalci.

Kasneje pa sta odgovore iskala v knjigah in arhivih ter seveda na Štalci. Domnevala sta, da je s tem krajem povezan začetek železarstva v Selški dolini. Jarki, terase in skrbno zloženo kamenje so nakazovali, da so na tem področju nekoč stale železarske vetrne peči, v katerih so talili rudo.

Andrej in Franci Bogataj sta natančno shranjevala in dokumentirala dokaze, ki so pritrjevali njuni domnevi. Leta 2011 sta na platoju na vrhu Štalce odkrila lepo ohranjene fragmente lončenine in drobce oglja. Le-te sta skrbno izkopala in jih posredovala Zavodu za varstvo kulturne dediščine Ljubljana, ki je vzorec tega oglja poslal v radiokarbonsko analizo v laboratorij na Florido v ZDA. Ugotovili so, da vzorec datira v čas med leti 760 in 410 pr. n. št.

Andrej in Franci Bogataj sta k raziskovanju pritegnila tudi arheologe Inštituta za arheologijo Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (ZRC SAZU). Pregledali so na Štalci najdeno keramiko in jo umestili v haltštatsko dobo.

Potrdili so domnevo, da je bila Štalca – in torej Selška dolina – naseljena že med 8. in 5. stoletjem pr. n. št.

Leta 2015 sta Andrej in Franci Bogataj s člani Muzejskega društva Železniki in arheologi skupine STIK na Štalci organizirala in izpeljala raziskavo – sondiranje. Rezultati so potrdili hipotezo, da je bila naselbina iz halštatske dobe povezana z vetrnimi pečmi za pridelavo železa.

Prebivalci doline smo bili o raziskavah in odkritjih na Štalci informirani v lokalnih časopisih in zborniku Železne niti. Na predstavitvi 13. številke Zbornika pa sta s skupino arheologov nazorno predstavila čas halštatske dobe in pomen odkritja za naš kraj.

Andrej in Franci Bogataj sta opravila pomembno delo, ki širi in dopolnjuje poznavanje razvoja našega kraja. Po njuni zaslugi je Štalca nad Železniki umeščena tudi v Arheološki kataster Slovenije. Prav je, da za svoj prispevek pri arheološkem raziskovanju prejmeta občinsko priznanje.

Železniki, 30. junij 2017

Župan
mag. Anton LUZNAR

PREDLAGATELJA:
STROKOVNI SVET ZA KULTURO JAVNEGA ZAVODA RATITOVEC
MUZEJSKO DRUŠTVO ŽELEZNIKI

Obrazložitev pripravila:
Katarina Primožič, članica Muzejskega društva Železniki